

РОБЪРТ ХАУЪРД
ХАЙБОРЕЙСКАТА ЕПОХА,
ЧАСТ 1

Превод от английски: Иван Златарски, 1991

chitanka.info

„Хайборейската епоха“, която Хауърд споменава в предшествуващото писмо е есе, което е било написано няколко години преди писмото, когато започнал да пише разказите си за Конан. В това есе той поставя началото на онази псевдо-история на пре-историческите времена, която използвал като фон на събитията в разказите. По времето, когато написал писмото си до Милър, той изпратил копие от есето до Х.П. Лъвкрафт, писателят на разкази за необяснимото, с молба да го препрати за публикуване в списанието „Фантаграф“ и до Доналд А. Уолхайм — любител на фантастиката, който по-късно станал писател на фантастични произведения и издател. Няколко фрагмента от есето били публикувани в това списание преди то да прекрати съществуването си, а цялото есе било публикувано като книжка през 1938 година от друга „фен“-група. Подолу следва онази част от „Хайборейската епоха“, която разказва за събитията преди времето на Конан, заедно с извинителната бележка на Хауърд, обясняваща, че той не считал, че есето му ще бъде сериозно възприемано като автентична история.

(Нищо в тази статия не бива да бъде разглеждано като опит да се предложи каквато и да е било теория, противопоставяща се на общоприетата история. Това е просто измислен фон за серия измислени разкази. Когато, преди няколко години, започнах да пиша разказите за Конан, подготвих тази „история“ на неговата епоха и на хората от тази епоха, за да му вдъхна повече реализъм. И установих, че придържането към „фактите“ и духа на тази история при писането на разказите, ми помага да си го представям (а следователно и да го покажа) като истински герой от плът и кръв, отколкото като някакъв готов продукт. Пишейки за него и неговите приключения в различните кралства от неговата епоха, аз никога не изневерих на „фактите“ или духа на „историята“, така, както са описани по-долу, а се придържах към общите характеристики на историята така точно, както писателят на истинска историческа проза се придържа към действителната история. Използувах тази „история“ като пътеводител за всички разкази в цикъла, които написах.)

За епохата, известна от Немедийските хроники като Епохата преди Катаклизма, е известно много малко, освен за най-късната ѝ част, а и тя е забулена от легенди. Известната история започва със западането на цивилизацията от преди Катаклизма, в която са

доминирали кралствата Камелия, Валузия, Верулия, Грондар, Туле и Комория. Народите им говорили сходни езици, били еднакво цивилизовани, но били потискани от други, очевидно по-древни раси.

Варварите на тази епоха били Пиктите, които живеели на острови далече навътре в Западния океан; Атлантите, които живеели на малък континент, разположен между Пиктските острови и материка, в случая Турийския континент; накрая Лемурийците, които населявали верига от големи острови в източното полукълбо.

Имало огромни неизследвани пространства. Цивилизованите кралства, макар и огромни по размери, заемали относително малка част от планетата. Валузия била най-западното кралство на Турийския континент, а Грондар — най-източното. На изток от Грондар, чийто народи не били така цивилизовани като тези на околните кралства, се простирали дивите пустоши на пустините. В не напълно безводните части на пустините, в джунглите и в планините живеели разпръснатите кланове и племена на примитивните диваци. Далече на юг се намирала тайнствена цивилизация, несвързана с Турийската култура, която по същество предшествувала появата на човека. По далечните източни крайбрежия на континента живеела друга раса, човешка, но загадъчна и не-Турийска, с която лемурийците от време на време влизали в контакт. Тя очевидно идвала от забуления в сянка и безименен континент, простиращ се някъде на изток от Лемурийските острови. Турийската цивилизация се разпадала: армията ѝ се състояла главно от варвари-наемници. Пикти, атланти и лемурийци били техните генерали, държавници, а често и крале. За препирните между кралствата, за войните между Валузия и Комория, както и за успешните нашествия на атлантите, благодарение на които те основали кралство на материка, са останали повече легенди, отколкото точна история.

И тогава катаклизма разтърсил света. Атлантида и Лемурия потънали, Пиктските острови се издигнали за да се превърнат в планински върхове на нов континент. Части от Турийския континент изчезнали под вълните или пропаднали, образувайки големи езера и вътрешни морета. Изригнали вулкани и ужасни земетресения разтърсили процъфтяващите градове на империите. Цели народи били изтрети от лицето на земята.

Съдбата на варварите била малко по-добра. Жителите на Пиктските острови били унищожени, но една голяма тяхна колония, установила се в планините по южните покрайнини на Валузия, за да служи като буфер срещу бъдещи нашествия, останала недокосната. Континенталното кралство на атлантите също така се оказало незасегнато от общите разрушения и в него пристигнали с кораби хиляди техни съплеменници, бягащи от потъналата им земя. Много лемурийци се спасили на източния бряг на Турийския континент, който също като по чудо останал относително запазен. Там те били поробени от древната раса, която вече обитавала тези места и историята им, в продължение на хиляди години, е история на жестоко робство.

В западната част на континента, променилите се условия, довели до създаването на странни растителни и животински форми. Гъсти джунгли покривали равнините, пътят на големите реки към моретата бил пресечен, диви планини се възвисили към небесата, езера покрили руините на старите градове в плодородните долини. В континенталното кралство на атлантите нахлули орди, спасяващи се от потопените области, бягащи животни и зверове — маймуни и човекоподобни маймуни. Принудени да водят постоянни битки за живота си, атлантите съумяли да запазят останките на бившата си държава на напреднал варваризъм. Лишени от метали и руди, те започнали да обработват камъка, както далечните си прадеди и стигнали до висотите на изкуството, когато тяхната водеща битки за оцеляване култура влязла в контакт с могъщата нация на пиктите. И пиктите се били върнали на кремъка, но бойната им наука се била развила по-бързо, а и населението им се увеличило значително. Те не били далече от склоността на атлантите към изящните изкуства, те били погруби, по-практични, по-плодовити. Те не оставили рисунки, боядисани или гравирани жърху слонова кост, както враговете им, но оставили голямо количество забележително ефикасни кремъчни оръжия.

Двете кралства от каменната епоха се вкопчили и след серия кръвопролитни войни, атлантите, които били и по-малочислени, били поробени, а развитието на пиктите спряло. Петстотин години след Катаклизма кралствата на варварите изчезнали. Една нация от диваци — пиктите, водела в континентален мащаб война с дивашки племена — атлантите. Пиктите имали превъзходство в брой и единство, докато

атлантите се разпаднали на кланове, между които почти нямало връзки.

Далече на изток, отрязани от останалата част на света от гигантските планини и образуващата се верига от огромни езера, лемурийците се гърчели като роби на древните си господари. Далечният юг оставал забулен в мистерия. Недокоснат от Катаклизма, съдбата му останала на нивото преди появата на човека. От цивилизованите раси на Турийския континент останали само Жемрите — останка от една извън Валузианска нация, която населявала ниските планински вериги на югоизток. Тук-там по света имало разпръснати кланове на маймуноподобни диваци, които останали в пълно неведение относно възхода и падението на великите цивилизации. Но далече на север бавно започвал да се появява един нов народ.

По времето на Катаклизма, банда диваци, чието развитие не изпреварвало много онова на неандерталците, избягала на север, спасявайки се от унищожението. Те открили покрити със сняг земи, населявани само от кръвожадни снежни маймуни — огромни, рунтави, бели животни, които очевидно били свикнали с климата. С тях те се били и изтласкали зад Арктичния кръг за да загинат, както диваците си мислели. Те от своя страна, се адаптирали към не чак толкова новата за тях околна среда и започнали да процъфтяват.

След като пикто-атлантските войни унищожили кълновете на онова, което би могло да бъде една нова култура, друг, по-малък катаклизъм, променил отново външния вид на първоначалния континент, оставяйки след себе си огромно вътрешно море там, където преди това имало верига от езера, което още по-сигурно разделило изтока от запада, а съпътстващите втория катаклизъм земетресения, наводнения и вулкани, довършили унищожаването на варварите, на което племенните войни само били поставили началото.

Хиляда години след по-малкия катаклизъм, западният свят се бил превърнал в една дива страна на джунгли, езера и поройни дъждове. По покритите с горички хълмове на северо-източните области бродели банди на човеко-маймуни, които не притежавали език, не използвали огъня и нямали сечива. Това били наследниците на атлантите, захвърлени назад към хаотичната вихрушка на дивия живот в джунглите, откъдето преди векове били изпълзали с огромен труд техните предци. На югоизток живеели разпръснатите кланове на

деградиралите, обитаващи пещери диваци, чиято реч била най-примитивна, но които все се наричали Пикти — термин, който вече просто означавал „човек“ — тях самите, за да се отличават от истинските зверове, с които водели борба за храна и живот. Това наименование било единствената им останала връзка с тяхното минало. И нито деградиралите пикти, нито маймуноподобните атланти имали контакт с други племена или народи.

Далече на изток, лемурийците, достигнали животинското ниво поради бруталността на робството, се били надигнали и унищожили своите господари. Сега те били диваците в руините на една странна цивилизация. Оцелелите представители на тази цивилизация, спасили се от гнева на своите роби, избягали на запад. Там те попаднали в онова мистериозно кралство от преди появата на човека и го завладели, установявайки собствената си култура, модифицирана от контакта с предишната. Новото кралство се нарекло Стигия, но в него имало останки от предходната раса, която даже била боготворена, макар и като цяло унищожена.

Тук-там по света малки групи диваци като че ли показвали тенденция към развитие, но те били разпръснати и не могат да се класифицират. Но на север, племената се множали. Тези народи се наричали Хайборейци, техен бог бил Бори — един велик вожд, когото легендата провъзгласявала за по-древен даже от онзи крал, който ги повел на север, в дните на великия Катаклизъм и за който племената си спомняли само в променения си фолклор.

Те се били пръснали из северните области и вече, без особена настойчивост се придвижвали на юг. До този момент не били установили контакт с други раси, войните им били само помежду си. Петнадесетте века живот в северната страна ги били направили високи, с кестеняви коси, сивооки — една енергична и войнствена раса, която вече била създала своеобразно изкуство. Имало само едно изключение в тяхната до момента пълна изолация от другите раси: пътешественик в далечния север се върнал с новини, че уж ненаселената северна пустош се обитава от многочислено племе на маймуночовеци, наследили, по неговите клетви, зверовете, които предците на хайборейците, изтласкали от по-лесните за живот земи. Той настоявал да се изпрати зад Арктичния кръг голяма войска, която да унищожи тези чудовища, превръщащи се по неговите думи в

истински хора. Присмели му се, а когато повел след себе си на Север малка група жадни за приключения млади войни, никой не се завърнал.

Но племената на хайборейците се придвижвали на юг и с увеличаване на числеността им, тази миграция се засилвала. Последвалата епоха била на странствувания и завладяване на земи. Цялата история на света е миграция на племена в една непрекъснато променяща се панорама.

Да погледнем света след 500 години. Племената на кестенявокосите хайборейци са се придвижили на юг и запад, покорявайки и унищожавайки много от малките неизвестни племена. Смесвайки кръвта си с тази на покорените, расата на наследниците вече започнала да се променя. Тази смесена раса била нападана от други мигриращи племена с почиста кръв, отстъпвала пред напора на тяхното движение, така както метлата разчиства боклука безстрастно, превръщайки се в още по-смесена и по-забъркана с раси и преплетените останки от племена.

Но покорителите още не били влезли в контакт с по-старите раси. На югоизток наследниците на жемрите, подтикнати към живот от кръстосването с някакво неизвестно племе, започнали да се опитват да съживят бледите сенки на древната си култура. На запад маймуноподобните атланти започнали дългия си път нагоре. Те затворили цикъла си на съществуване: отдавна били забравили едновременния си живот като хора, неосъзнавайки съществуването на предишната си държава, те се изкачвали в развитието си без помощта, но и без задръжките на човешките спомени. На юг от тях, пиктите си оставали диваци, отправяйки предизвикателство към природните закони, без да прогресират, но и без да деградират повече. Още по на юг дреме загадъчното кралство Стигия. По източните граници бродят клановете на диваците-номади, вече станали известни като Синовете на Шем.

В съседство с пиктите, в широката долина Цинг, защитена от високи планини, една безименна банда примитивни същества, която може да се разглежда като сродна на шемитите, е развила напреднала система на земеделие и съществуване.

Към движещите сили на хайборейците се добавил нов фактор. Едно племе на тази раса открило използването на камъка за строителство и така се появило първото хайборейско кралство —

грубото, варварско кралство на Хайборея, началото на което идва с една недодялана крепост от големи камъни, издигната за да се отблъсне атаката на едно племе. Хората на това племе скоро изоставили палатките си от конски кожи, сменяйки ги с каменни домове, груби, но солидно построени, и защитени по този начин, те станали силни. Малко са по-драматичните събития в историята от изграждането на това неспокойно кралство на Хайборея, чийто народ се отвърнал рязко от номадския начин на живот за да издига жилища от гол камък, заобиколени от циклопски стени — една раса едва излязла от епохата на полирания камък, която по игра на случая научила първите груби принципи на архитектурата.

Изграждането на кралството прогонило много други племена, защото победени във война или отказващи да се вляят в редиците на техните издигащи замъци съседи, много от клановете се отправили на дълги походи, по време на които обиколили половината свят.

[Миграцията на лемурийците, които основали кралство Стигия, поела по два клона. Докато южният клон създал Стигия, северният по същото време положил основите на могъщата империя Ахерон в земите на север и запад. Столица станал градът Питон, застроен с виолетови кули. Петстотин години след основаването на Ахерон, първите скитници хайборейци стигнали до границите ѝ, за да бъдат отблъснати от жреците и войните на Юга. Почти две хиляди години Ахерон воювал срещу нападащите хайборейци. На края, варварите помели Ахерон и я заличили от лицето на земята, за да бъдат спрени в крайна сметка от дисциплинираните армии на южната ѝ съседка — империята Стигия. Лий Спраг де Камп]

Историята на следващите хиляда години е история на възхода на хайборейците, чиито воинствени племена доминирали западния свят. Неукрепналите кралства се оформяли. Кестенявокосите нашественици се срещнали с пиктите и ги отблъснали към голите земи на Запада. На северозапад, наследниците на атлантите, без чужда помощ изминали пътя от човеко-маймуната до дивака и още не били срещнали завоевателите. Далече на изток лемурийците постепенно развили собствена полу-цивилизация. На юг хайборейците основали кралството Кот, до границите на онези пасторални страни, известни като земите на Шем. Диваците, които ги населявали, отчасти благодарение на контактите с хайборейците, отчасти поради

съседството си със стигийците, които в продължение на столетия ограбвали земите им, постепенно започнали да излизат от варварството. Русите диваци на далечния Север достигнали мощ и брой, принудили хайборейските племена да се изселят на юг, изтласквайки пред себе си другите сродни на тях племена. Древното кралство Хайборея било завладяно от едно от северните племена, но запазило старото си име. Югоизточно от Хайборея се появило кралството на жемрите, под името Замора. На юго-запад, племе на пиктите нахлуло в плодородната долина Цинг и покорило племето земеделци, което населявало тези земи и се заселило сред тях. Тази смесена раса на свой ред била покорена от бродещо племе на хайборейците и в резултат на смесването им се появило кралството Замора.

Петстотин години по-късно кралствата на света са ясно определени. Западният свят е доминиран от хайборейските Акуилония, Немидия, Бритуния, Кот, Офир, Аргос, Коринтия и още едно, известно като Граничното кралство. Замора е на изток, а Зингара е най-югозападното от всички. Народите, които ги населяват си приличат по това, че са мургани и имат екзотични обичаи, но нямат друго общо помежду си. Далече на юг дреме Стигия, недокосната от външни нашественици, а шемските народи са сменили стигийското робство за не толкова потисническото на Кот. Тъмнокожите господари са изтласкани на юг от великата река Стикс или Нил, която течейки на север откъм забулените в сянка вътрешни земи, прави завой под почти прав ъгъл за да продължи на запад през пасторалните ливади на Шем и да се влее в голямото море. На север от Акуилония — най-западното хайборейско кралство, са Цимерите, свирепи диваци, непокорени от нашествениците, но развивайки се бързо благодарение на контактите с тях; те са наследниците на атлантите, прогресиращи постоянно за разлика от старите си врагове — пиктите, които населяват просторите западно от Акуилония.

Още пет столетия и хайборейците са вече представители на цивилизация, толкова жизнена, че контакта с нея извежда от дивашкото племената, до които се докосва. Най-могъщото кралство е Акуилония, но и други се мерят с неговата сила и великолепие. Хайборейците са вече представители на силно смесена раса, а най-близо до древните корени са Гъндърейците от Гъндър — северната

провинция на Акуилония. Смесването на кръвта обаче не е отслабило расата. Тя господства в западния свят, макар варварите от пустошите да набират сила.

На север, златнокосите, синеоки варвари, наследници на русите диваци от полярните зони, са изтласкали останалите хайборейски племена от заснежените земи, с изключение на древното кралство Хайборея, което устоява на натиска. Страната им се нарича Нордхайм и тя са се разделили на червенокосите Ванири на Ванахайм и жълтокосите Езири на Асгард.

Лемурийците отново се появяват в историята като Хиркани. През вековете те бавно са се придвижвали на запад и сега едно племе се е разположило по южното крайбрежие на голямото вътрешно море — Вилайет, основавайки кралството Туран на югозападния бряг. Между вътрешното море и източните граници на кралствата се простират огромните пространства на степите, а далече на север и на юг са пустините. Жителите не-хиркани на тези територии са разпръснати, занимават се с животновъдство. На север племената не подлежат на класификация, а на юг са шемитите — аборигени, с малко хайборейска кръв, идваща от странстващите завоеватели. Към края на периода други хиркански кланове си пробиват път на запад, покрай крайното северно крайбрежие на вътрешното море и влизат в битки по източните погранични райони на хайборейците.

Да хвърлим поглед върху народите на тази епоха. Доминиращите хайборейци вече не са кестенявокоси и сивооки. Те са се смесили с други раси. В котските народи се забелязват следи от шемитска, стигийска и в по-малка степен аргоска кръв, докато самите аргоси са се смесили повече със зингарите и по-малко със шемитите. Далече на изток в бритуните тече и кръв на тъмнокожите замори, а народите на южна Акуилония са се смесили с кафявокожите зингари, така че доминиращият тип в Потриан — най-южната провинция, е чернокос и с кафяви очи. Древното кралство Хайперборея е по-отделено от останалите, но и пленените девойки хиркани, езири и замори са причината във вените на жителите да тече много чужда кръв. Само варварите са запазили чистотата на расата си: цимерите са високи и силни, тъмнокоси, със сини или сиви очи. Народите на Нордхайм са подобни, но са белокожи, синеоки, златнокоси или червенокоси. Пиктите са си останали все същите — ниски, много тъмнокожи,

чернооки и чернокоси. Хирканите са мургави и по правило високи и стройни, макар че между тях започват да се появяват и по-ниски с наклонен срез на очите — резултат от смесването с една раса на интелигентни аборигени, покорени от тях в планинските райони източно от Вилайет в миграцията им на запад. Шемитеите са средно високи, макар понякога смесването със стигийска кръв да довежда на бял свят гиганти, с могъщо телосложения, с орлови носове, тъмни очи и синьо-черна коса. Стигийците са високи и добре сложени, мургави, с правилни черти — или поне управляващата каста измежду тях е такава. По-низшите класи са посмачкана орда от мелези, с кръв, в която има негроидни, стигийски, шемитски и дори хайборейски следи. На юг от Стигия са огромните черни кралства на Амазоните, Кушитите, Атлайците и смесената империя Зимбабве.

Между необятните пространства на Акуилония и земите на пиктите се простират Босонските мочурища, населени с наследниците на расата на аборигените, покорени от едно хайборейско племе в първите векове на хайборейската миграция. Този смесен народ никога не достига нивото на чисто хайборейската цивилизация и е бил изтласкан към самите граници на цивилизования свят. Босоните са средно високи, с нормално телосложение, кафяви или сиви очи, мезоцефали. Те живеят главно от земеделие в големи оградени селища и са част от кралство Акуилония. Мочурищата на техните земи се простират от Граничното кралство на север до Зингара на югоизток, образувайки преграден вал, защитаващ Акуилония както от цимерите, така и от пиктите. Това е народ на упорити защитници и вековете непрекъснати войни срещу варварите от север и запад са ги накарали за създадат защитни прегради почти непробиваеми с директна атака.

Това е светът по времето на Конан.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.